



## Voorwoord

Ook al leest u het als eerste, het voorwoord is als laatste geschreven. De Romeinenbrief heeft mij al lang beziggehouden, maar wanneer ga je aan de slag met wat je bezighoudt? Dat is en bleef de vraag voor mij. Tot de coronaperiode aanbrak. Ineens ontstond er tijd om regelmatig een gedeelte te vertalen, met als gevolg dat in een jaar tijd de hele Romeinenbrief door mijn vingers is gegaan. Ik kijk daarom in dankbaarheid terug op deze periode. Dankbaarheid met een dubbel gevoel. Ik heb mijn tijd op deze manier goed kunnen besteden. Ons gezin heeft corona gehad, maar niet dusdanig dat wij er ernstige gevolgen van ondervonden of dat wij familieleden moeten missen. Voor wie die ervaring wel heeft, was dit een periode waar wellicht met minder dankbaarheid op wordt teruggezien. Ik begrijp dat en wil dat met deze woorden waarderen en respecteren.

Een ander gevolg van de achterliggende periode is te zien in de polarisatie. Ik denk dat de Romeinenbrief daar een uitweg in kan geven. De boodschap van de Romeinenbrief is naar mijn idee ook: begrip tonen voor elkaar, luisteren naar elkaar, samen opnieuw een gemeenschap worden.

Het was bijzonder om op deze manier met de brief bezig te zijn. In eerste instantie had ik een soort commentaar willen schrijven, maar dat vorderde niet echt. Tot ik een helder moment kreeg, waarbij de gedachte naar boven kwam: waarom doe je dat niet in briefvorm? Voor mij was dat de reden om op deze manier met de Romeinenbrief aan de slag te gaan.

Het resultaat kunt u vanaf nu lezen. Wellicht goed om dat op een dagboekmanier te doen. Elke dag een stukje of een keer in de week, zodat u een periode de tijd neemt om met de Romeinenbrief bezig te zijn. Zoals ik in de ondertitel heb aangegeven is het een interpretatie. Ik heb dat proberen te laten zien door de vertaling. Het is niet altijd direct een leesbare vertaling. Daarmee wil ik laten zien dat het een tekst is uit een andere taal en een andere cultuur. Het vraagt veel om deze brief opnieuw te lezen en soms kost het tijd om nieuwe schatten op je in te laten werken.

Voor mij zijn dat vooral de volgende zaken geweest:

- a. De ontdekking van *chrestos* in Romeinen 2, 4.
- b. De vertaling van Romeinen 9, 6.
- c. De vertaling van Romeinen 10, 1-4.
- d. De lijst met groeten in Romeinen 16.

Daarnaast heb ik veel gehad aan de module die ik volgde aan de PThU. In eerste instantie werd die verzorgd door dr. Marius Heemstra, die ik kende van een eerdere module en door zijn proefschrift over de *Fiscus Judaicus*, een boeiende dissertatie die voor mij het besef levend heeft gemaakt hoe belangrijk de historische context is voor het verstaan van de schrift(en). Jammer

genoeg raakte Heemstra uit de roulatie door ziekte en kregen wij Ari Troost als docent. Hij was een classicus en dat is terug te lezen in de brieven die over Romeinen 7 gaan.

Ten slotte ben ik dank verschuldigd aan Henk Vreekamp. Hij is niet meer onder ons (tenminste, hier op deze aarde), maar heeft mij door zijn boeken uitgedaagd de Romeinenbrief opnieuw te gaan lezen vanuit de relatie 'kerk en Israël'. Dit thema boeit mij en is in alle brieven van mij aan Paulus terug te vinden.

Rest mij natuurlijk mijn gezin niet te vergeten. Mijn vrouw en kinderen konden (misschien wel tot vervelens toe) horen over mijn ontdekkingen voor wat betreft de Romeinenbrief. Aan de ene kant brengt je dat veel, aan de andere kant kan het vervreemdend werken. Onderzoek doet wat met een mens, helemaal als je onbevangen wilt luisteren. Soms zet het je gedachtewereld op zijn kop.

Gelukkig mogen wij dan weten dat er Eén is die deze wereld en dus ook ons leven in de hand heeft en houdt. Dat geeft troost en uitzicht, hoop en verwachting.

Dit voorwoord wil ik besluiten met de wens dat deze brieven reactie teweeg mogen brengen. Als eerste hoop ik op een luisterend oor richting Israël. Daarnaast hoop ik ook op kritische, opbouwende notities, zodat het gesprek gaande blijft. Ik besef terdege dat Grieks niet mijn moedertaal is en dat ik de toenmalige cultuur niet van binnenuit ken. Wellicht kan daarmee alles wat ik heb vertaald en aan de hand daarvan geschreven ter discussie worden gesteld. Dat zij zo. Eenieder van ons is en wordt getekend door zijn eigen levensbiografie. Zo samen de volheid van God te mogen ontdekken is mijn wens en bede.

Wim Steller